

OBCHODOVÁNÍ S EMISEMI

Rozptýlené obavy

Pesimistický scénář poklesu výroby se nekonal, ceny povolenek prudce stouply

Z roku na rok poklesly průmyslové emise skleníkových plynů o jedenáct procent. Odhalila to zveřejněná množství, která vypustili do ovzduší všichni emitenti oxidu uhličitého, jež jsou součástí evropského systému obchodování s povolenkami. Celkem jde asi o 13 000 firem. Ale jak velký podíl tvoří žádoucí snížení emisí vyvolané investicemi do energeticky úsporných opatření? Česká brokerská společnost Carbon Warehouse je odhaduje na pouhých tři až čtyři procenta. Podstatnou část loňského snížení – o sedm až osm procent – má totiž na svědomí krizový propad výroby. Přesto uváděné hodnoty rozptýlily obavy většiny investorů, že pokles výroby, a tím i emisí, bude ještě větší. To by mohlo způsobit pád ceny povolenek. Ze samé radosti firem, že se tak nestalo, začala naopak jejich hodnota prudce růst a po dlouhé době překonala hranici čtrnácti eur za kus.

ÚČTOVÁNÍ S KLIMATEM

Růst ceny jako každoročně podpořila i blížící se roční uzávěrka. Na vyřazení

povolenek z vlastního účtu zbývá podnikům od pondělí 26. dubna už jenom týden. Na každou vypuštěnou tunu emisí padne jedna povolenka. Komu povolenky scházejí, musí nakupovat. A to je samozřejmě pobídka k růstu ceny.

Maďarský skandál s podruhé prodávány vyřazenými kredity (*EURO 15/2010*) mezitím odezněl. A tak už se zase vyplácí povolených deset procent evropských povolenek nahradit levnějšími kredity CER, které jsou produktem ekologických investic ve třetích zemích. Cena těchto kreditů většinou s malým odstupem kopíruje cenu povolenky. Ale povolenka tentokrát rostla tak rychle, že kredit CER zareagoval až s několikahodinovým zpožděním. Což bylo pro pohotové klienty, kteří ještě nevyčerпали limit pro vyřazování CER, velice výhodné.

Pro další vývoj ceny nabízí Jan Foušek ze společnosti Carbon Warehouse následující scénář: po uplynutí termínu pro vyřazení povolenek jejich cena krátce klesne, ale ještě počátkem května začne mírně stoupat. Nárůst ceny kreditu CER bude pravděpodobně pomalejší než

ILUSTRACE: Václav Wilický

nárůst ceny evropské povolenky, takže v letech 2011 a 2012 bude rozdíl mezi povolenkou a kreditem CER větší, než je nyní. Broker tedy radí, aby klienti s nákupem kreditů CER počkali, nebo je měnili postupně. Toto obchodovací období končí až v roce 2012 a není žádný problém ušetřené povolenky přesouvat do příštího roku. Dokonce je již schválena převoditelnost povolenek do dalšího účtovacího období, takže na konci roku 2012 nehrozí pád ceny povolenek, který by jinak nastal vinou ušetřeného přebytku.

Protože v nejbližších týdnech se nečekají žádné převratné události, které by mohly ovlivnit obchodování s povolenkami, Carbon Warehouse předpokládá, že ceny se budou dál vyvíjet v závislosti na pohybech cen ropy, uhlí a zemního plynu na komoditní burze či na cenách elektřiny.

RIZIKA PODVODU

V předchozím roce byly dovedeny k dokonalosti podvody s vyúčtováním DPH u povolenek. Jak upozorňuje šéf Carbon Warehouse Jan Pravda, na začátku všeho je nákup určitého množství povolenek bez DPH. Ty si pak navzájem prodávají a kupuje řetězce firem, nejčastěji ze země do země, až se v tomto nepřehledném zmatku ztratí informace o původu povolenek. Koncový hráč řetězce, který má ve své zemi daňovou povinnost, pak nabídne povolenky ke koupi nějakému energetickému gigantu. Ten, většinou státní či polostátní podnik, zaplatí cenu za povolenku a DPH. Účastníci podvodného řetězce neoprávněně vyúčtovanou DPH zcizí. Agentura Bloomberg upozornila, že evropské daňové poplatníky už tato činnost připravila o sedm miliard eur. Dalším škodlivým přínosem tohoto počínání je, že se v řetězcích točí množství povolenek, které v danou chvíli snižují nabídku na trhu.

Velmi nepříjemným zjištěním v minulém roce bylo, že se do většiny evropských registrů nabourali hackeři. Jedné německé firmě například odcizili povolenky na 370 000 tun emisí. Odcizené povolenky se však v tomto případě našťastí podařilo dohledat a nelegální obchody s nimi stornovat.

KRIZE SE S POVOLENKOU NEMAZLÍ

Hnacím motorem emisního obchodování bylo až dosud postupné snižování množství zdarma přidělovaných povolenek. Nedostatek nutil velké znečišťovatele k nákupu chybějících povolenek, což byl účinný tlak na šetrná energetická opatření, a tím na snižování emisí. Jenže finanční krize způsobila propad průmyslové výroby a snižování HDP a místo nedostatku povolenek vznikl jejich nadbytek. „Že na tuto okolnost nereagu-

je povolenka razantním pádem, teoreticky až k nule, si vysvětlujeme jediné možností převést povolenky do třetí fáze v letech 2013 až 2020,“ uvádí Fousek.

Velké obavy byly donedávna ze „státních“ kreditů, jimiž Kjótský protokol zvýhodnil země, které proti výchozímu roku 1990 výrazně snížily množství emisí. V postkomunistických státech, které po roce 1990 omezily nerentabilní výro-

O to víc bude třeba prohloubit důvěru ke kreditům CER. Skleníkový efekt má globální účinnost a rozvojových zemích se redukce oxidu uhličitého dosahuje snadněji a levněji než ve vyspělých průmyslových oblastech. Také kredity CER jsou vždy více nebo méně levnější než povolenky. Přesto si u českých podniků jen těžko získávají důvěru. K jejich nákupu se zatím odhodlala

Snížení emisí vyvolané investicemi do energeticky úsporných opatření se odhaduje na tři až čtyři procenta

bu, byly přebytky kreditů tak velké, že z nich šel strach. Ukázalo se však, že obchody mezi státy si uchovaly glanc. Země s nedostatkem nakupují přebytečné kredity od jiných států za podmínek takzvaného greeningu. To znamená, že prodávající se zavazuje získané peníze investovat do projektů, které rovněž omezují emise nebo jinak pomáhají životnímu prostředí. Levné přebytky kreditů bez investování do „zelených projektů“ našťastí nejdou na odbyt.

NAHLODANÝ VZOR

Ještě stále trvá evropská představa, že se zavedený model obchodování časem stane univerzálním pro světový obchod s povolenkami. Trojí útok na stabilitu evropského systému však poněkud snižuje jeho věrohodnost. Od léta už zřejmě bude legislativní pojistka, aby nikdo nemohl „recyklovat“ už jednou vyškrtuté kredity a prodávat je znovu, jako se o to pokusila maďarská vláda.

pouze třetina klientů českého brokera Carbon Warehouse. A jen několik jich využilo nabídky nákupu celého povoleného množství – půlroční spotřeby povolenek v celém pětiletém období. Nejvíce hluší byli čeští investoři překvapivě v době, kdy byly ceny kreditů CER nejvýhodnější. Zvýhodnění ceny o pět, nebo dokonce o sedm eur se už zřejmě nebude opakovat.

Rovněž omezení přístupu hackerům by neměl být nefesitelný problém. Lepší evidencí transakcí by jistě šlo čelit i podvodům s DPH. Takovéto lapsy neohrožují jen atraktivitu systému, ale i stabilitu celého evropského hospodářství. Ostatní vyspělé země budou ochotny sdílet společnou odpovědnost jen za předpokladu spravedlivého a dobře fungujícího systému. Bez nich by Evropská unie neobstála v dýmající konkurenci.

ČESTMÍR KLOS (cestmir.klos@euro.cz)

INZERCE

BYDLETE MODERNĚ

www.krasnahurka.cz

tel.: 731 269 663

v přímém okolí se nachází škola, škola, gymnázium, obchody, restaurace, banka, stanice metra Hůrka, radnice Prahy 13, poliklinika, centrální park a jiné

STANICE METRA B
100M!

K NASTĚHOVÁNÍ! JARNÍ SLEVY!